

LIFE IP NATUREMAN

LIFE16 IPE/DK/006

N30-3

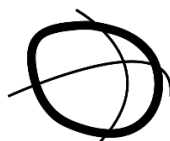
Mulighedskatalog

Version 1

Strandeng ved Løkkedyb

Oplysninger i denne rapport afspejler kun forfatterens holdning. EU Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen brug af disse oplysninger.

SKIVEKOMMUNE

December 2022

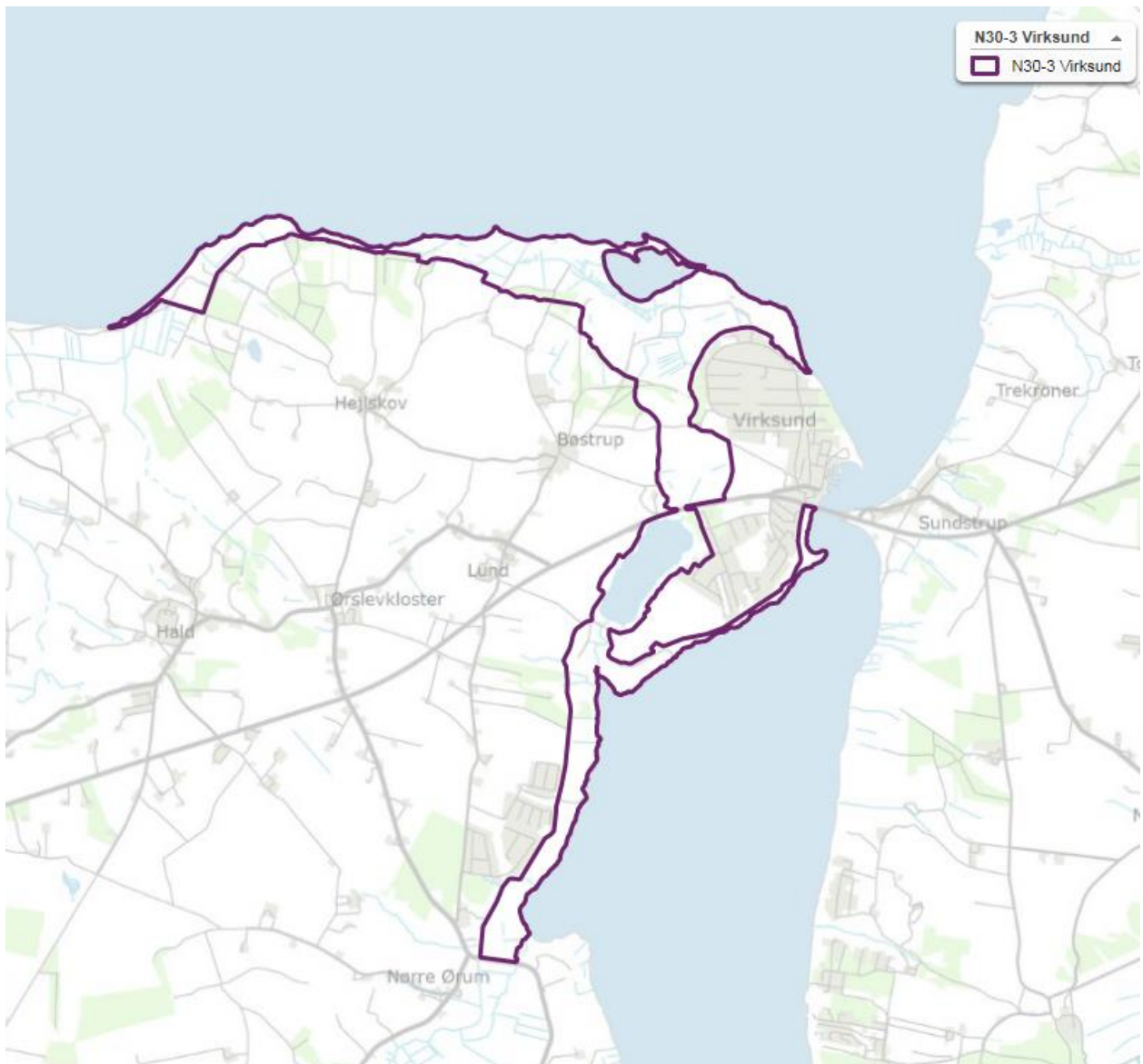
Indhold

1. Overblik.....	3
2. Indledning.....	4
3. Yderligere forundersøgelser	4
3.1. Interessekortlægning.....	4
Tidsplan.....	6
3.2. Biologiske forundersøgelser	6
Tidsplan.....	8
3.4. Undersøgelse af realisering af Torsholm Sø	8
Tidsplan.....	8
4. Komplementære projekter	9
4.1. Nørresø vådområdeprojekt (udgår)	9
5. Muligheder i området.....	10
5.1 Projektområde 1 (vest).....	10
5.1.1 Aktion C1 – Græsningstiltag	10
5.1.2 Aktion C2 – Rydning.....	10
5.1.3 Aktion C3 – Hydrologiske tiltag.....	11
5.2 Projektområde 2 (øst).....	11
5.2.1 Aktion C1 – Græsningstiltag	11
5.2.2 Aktion C2 og C3 – Rydning og hydrologiske tiltag	11
5.2.3 Aktion C8 – Stier	13
5.3 Projektområde 3 (syd).....	13
5.3.1 Aktion C1 – Græsningstiltag	13
5.3.2 Aktion C2 Rydning.....	13
5.3.3 Aktion C3 – Hydrologiske tiltag	13
6. Tidsplan.....	15
7. Væsentlighedsvurdering.....	15

1. Overblik

Subregion 30-3 Virksund ligger i Natura 2000-område nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested, Nørre Ådale samt Skravad Bæk. Natura 2000-området strækker sig over kommunerne Skive, Viborg, Vesthimmerland, Mariagerfjord og Randers.

Skive kommune deltager i LIFE IP NATUREMAN med den del af Natura 2000-området, der er beliggende på Nordfjends ud til Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord (figur 1).

Figur 1 Kort over subregion N30-3 (angivet med lilla streg).

Det 457 ha store område er udvalgt som subregion i projektet på baggrund af en betydelig forekomst af tidvis våd eng, rigkær og kalk- / surt overdrev. Området ligger på hævet havbund og indeholder desuden større arealer med strandeng, strandvolde med flerårige planter og tør hede (se kortbilag 1).

2. Indledning

Der er tidligere udarbejdet en visionsrapport for subregionen. Mulighedskataloget bygger videre på visionsrapporten og indeholder de konkrete tiltag, der vurderes relevante at igangsætte, samt tidsplaner for, hvornår tiltagene forventes igangsat.

Der er endnu ikke lavet en interessekortlægning for projektområdet og derfor bygger denne rapport udelukkende på, hvad Skive Kommune har vurderet relevant at undersøge og igangsætte af aktiviteter i subregionen. Den første undersøgelse, der igangsættes i projektområdet, bliver derfor en interessekortlægning, da det er lodsejernes interesser i subregionen, der former projektet. Det må derfor forventes, at der vil ske en større tilpasning af projektaktiviteterne i forhold til dette mulighedskatalog.

Subregionen forventes inddelt i tre projektområder; Område 1 (vest), Område 2 (øst), Område 3 (syd). Inddelingen sker, da subregionen strækker sig over et geografisk stort område med mange lodsejere, og inddelingen af subregionen i mindre projektområder vil derfor gøre inddragelsen af lodsejerne lettere. Inddelingen i tre projektområder er ikke til hinder for, at der kan arbejdes på tværs af projektområderne, hvor det viser sig relevant.

3. Yderligere forundersøgelser

3.1. Interessekortlægning

Der er samlet set ca. 44 ejerforhold indenfor de 3 projektområder i subregionen (se figur 2-4).

I den nordlige del af subregionen er der givet tilsagn til afgræsning på store dele af naturarealerne omkring Løkkedyb, men der er også flere områder, der ligger uden pleje. Mod syd på de lavtliggende områder ud til Hjarbæk Fjord bliver en stor del af naturarealerne slået af.

I forbindelse med interessekortlægningen skal det undersøges, hvilke lodsejere der har interesse for afgræsning, rydning og ændret hydrologi mv. På baggrund af interessekortlægningen kan der efterfølgende arbejdes videre med at indgå aftaler lodsejernes imellem. Når aftalerne er på plads, skal der søges midler til hegning mv.

Interessekortlægningen sker i samarbejde med en eller flere lokale landbrugskonsulenter. Der afholdes et fælles lodsejermøde i subregionen, og efterfølgende afholdes der enkeltvis møder med alle de lodsejere, som har interesse for projektet.

Figur 2. Område 1 (vest) – angivet med orange streg. Matrikelgrænser er angivet med sort streg. Kortlagt habitatnatur er angivet med farvekode: turkis = rigkær, blå = surt overdrev, gul = strandeng, grøn = strandvold med flerårige urter, lyserød = tør hede.

Figur 3. Område 2 (øst) – angivet med lyseblå streg. Matrikelgrænser er angivet med sort streg. Kortlagt habitatnatur er angivet med farvekode: turkis = rigkær, blå = surt overdrev, gul = strandeng, grøn = strandvold med flerårige urter.

Figur 4. Område 3 (syd) – angivet med lysegrøn streg. Matrikelgrænser er angivet med sort streg. Kortlagt habitatnatur er angivet med farvekode: turkis = rigkær, blå = surt overdrev, lilla = tidvis våd eng, grøn = strandvold med flerårige urter, lyserød = tør hede.

Tidsplan

Interessekortlægningen planlægges udført i 1. halvår af 2023.

- Januar 2023: fælles lodsejermøde i subregionen
- Februar-juni 2023: enkeltvise lodsejermøder i de 3 projektområder
- Juli/august 2023: 2. version af mulighedskatalog klar

3.2. Biologiske forundersøgelser

I LIFE IP NATUREMAN er der særligt fokus på habitatnaturtyperne kildevæld (7220), rigkær (7230) og overdrev (6230). Der er ikke kortlagt kildevæld i subregion N30-3. Nord for Hobrovej er der kortlagt to områder med rigkær og surt overdrev (se figur 5), og syd for er der kortlagt ét enkelt rigkær og flere områder med surt overdrev (se figur 6 nedenfor).

Figur 5. Nord for Hobrovej. Kortlagt rigkær (lyseblå skravering) og kortlagt surt overdrev (gul skravering).

Figur 6. Syd for Hobrovej. Kortlagt rigkær (lyseblå skravering) og kortlagt surt overdrev (gul skravering).

Den seneste kortlægning af habitatnaturen er foretaget i 2018 og de botaniske registreringer herfra samt fra vådområdeprojektet, vil blive inddraget i det videre arbejde.

Der er dog fortsat et behov for yderligere viden om de botaniske værdier, da de resterende §3-arealer i subregionen ikke har været besigtiget siden 1987. Der mangler derfor viden om naturarealernes tilstand og plejebestand. Der kan også være arealer, som med de rette tiltag med tiden kan udvikle sig til habitatnatur, herunder overdrev og rigkær.

Tidsplan

De botaniske forundersøgelser planlægges udført i sommersæsonen 2023.

3.4. Undersøgelse af realisering af Torsholm Sø

Torsholm Sø er et tidligere søområde, der gennem de seneste hundrede år løbende er afvandet ved hjælp af et netværk af grøfter og sidenhen dræn (figur 7). Siden 1950'erne har arealerne været afvandt ved hjælp af en pumpestation ved Hobrovej, der leder vandet videre til Ørslevkloster Sø. Arealerne drives intensivt og består overvejende af permanente græsarealer.

Skive Kommune har tilbage i 2015 fået udarbejdet en teknisk forundersøgelse for et vådområdeprojekt i det tidligere Torsholm Sø. Skive Kommune søgte i 2015 om tilskud til realisering, men fik afslag fra Naturstyrelsen. Begrundelsen dengang var, at den forøgede fosforudledning ved etablering af Torsholm Sø vurderedes at forringe tilstanden og forhindre målopfyldelsen af Ørslevkloster Sø.

Naturstyrelsen ønsker nu at undersøge, om der er baggrund for at arbejde videre med en realisering af Torsholm Sø.

Tidsplan

Undersøgelse af mulig realisering af Torsholm Sø forventes udført i 2023.

Status på vådområdeprojektet er, at Landbrugsstyrelsen har måtte opgive forhandlinger om jordfordeling. Skive Kommune har derfor valgt at annullere tilsagnet om vådområdet Nørresø.

5. Muligheder i området

Beskrivelsen af muligheder i subregionen bliver på et overordnet niveau, da der endnu ikke er sket interessekortlægning. Mulighederne beskrevet nedenfor bygger på de muligheder, der er identificeret i forbindelse med budgetudkast for subregionen for fase 3 og 4 i LIFE IP NATUREMAN.

5.1 Projektområde 1 (vest)

5.1.1 Aktion C1 – Græsningstiltag

Der er i 2022 søgt om hegn via LDP til indhegning af et ca. 4 ha stort område, til afgræsning med islandske heste (figur 8). Flere af lodsejerne i projektområde 1 har efterfølgende udvist interesse for afgræsning, og det skal derfor i forbindelse med interessekortlægningen i 2023 undersøges, om der er mulighed for at udvide og opsætte yderligere hegn til afgræsning. Alle hegn forventes finansieret via Landdistriktsprogrammet (LDP).

Figur 8 Oversigtskort projektområde 1 (vest) angivet med orange streg. Ny hegnslinje angivet med gul stiplede linje.

5.1.2 Aktion C2 – Rydning

Der er meget lidt opvækst af træer i projektområde 1 (vest), og der vurderes derfor ikke umiddelbart behov for rydning inden for projektområde 1 (vest).

5.1. 3 Aktion C3 – Hydrologiske tiltag

Der er kun få grøfter i projektområde 1 (vest), og der vurderes derfor ikke et stort behov for hydrologiske tiltag i området. Der er afsat midler (50.000kr) i subregionen til lukning af grøfter, således at der er mulighed for at lukke grøfter, hvor det er hensigtsmæssigt i forhold til afvanding og afgræsning.

5.2 Projektområde 2 (øst)

5.2.1 Aktion C1 – Græsningstiltag

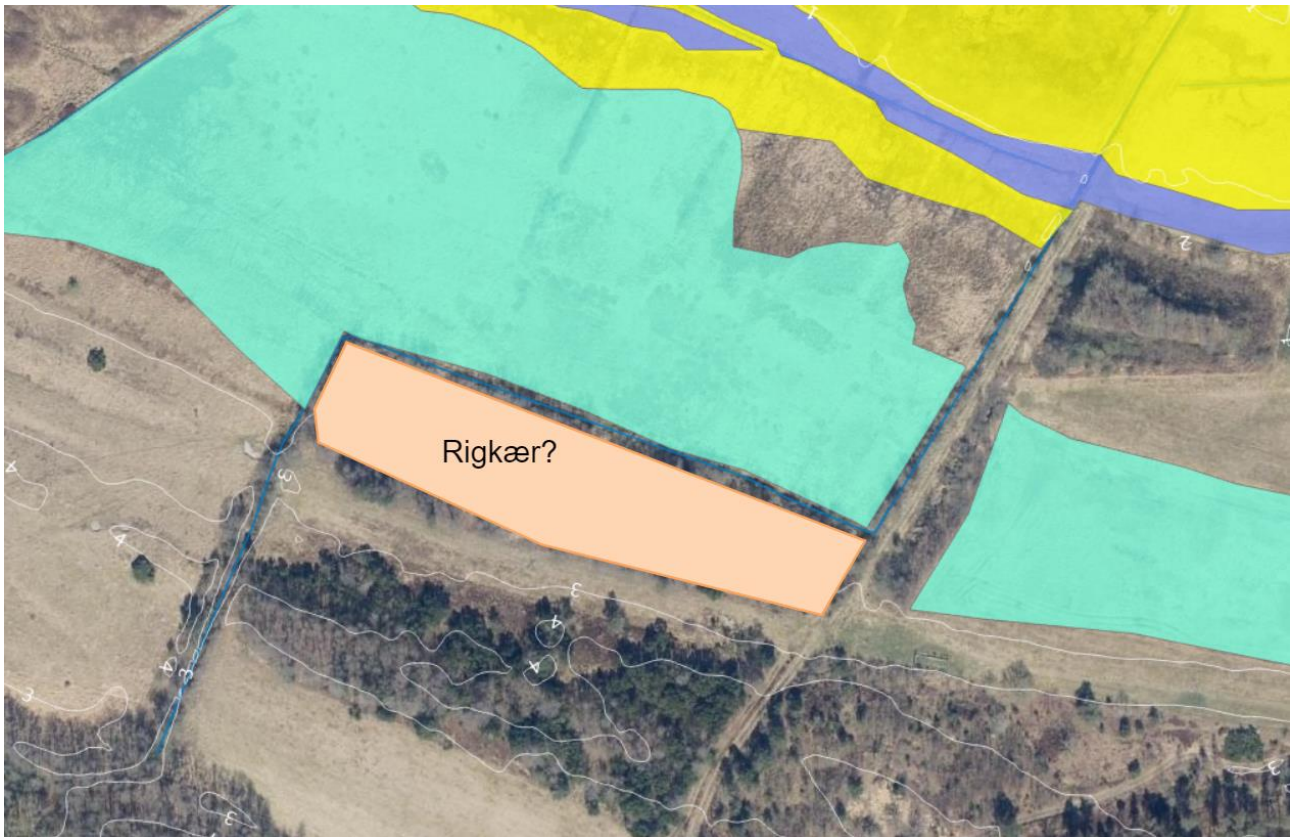
En stor del af naturarealerne inden for projektområde 2 (øst) er allerede indhegnet og bliver afgræsset. I forbindelse med interessekortlægningen skal det undersøges, om der er behov hos lodsejere/dyreholdere for at drifte arealerne anderledes, end det sker i dag. Projektet vil undersøge, om der er mulighed for at samle indhegningerne og medtage arealer, som ikke bliver plejet i dag. Alle hegn forventes finansieret via LDP.

Der er i budgettet for subregionen afsat midler fra LIFE IP NATUREMAN til hegning af vådområdeprojektet Nørresø. Da vådområdeprojektet ikke bliver realiseret, vil midlerne ikke blive brugt, og de bliver derfor frigivet til andre hegnprojekter i LIFE IP NATUREMAN.

5.2.2 Aktion C2 og C3 – Rydning og hydrologiske tiltag

Der er meget lidt opvækst af træer i projektområde 2 (øst), og der vurderes derfor ikke umiddelbart behov for større rydninger inden for projektområdet. Der er afsat et mindre beløb (30.000kr) i subregionen til rydning. Det skal i forbindelse med interessekortlægningen undersøges, om der er interesse hos lodsejer til at få undersøgt mulighed for at udvide et rigkær (figur 9).

Langs det kortlagte rigkærs sydlige kant, løber en drængrøft. Området bag drængrøften ligger i samme terrænkote, som det kortlagte rigkær. Hvis drængrøften kan lukkes, skal det undersøges, om der er mulighed for at udvide rigkæret. Området er tilgroet i pil og birk, og skal i forbindelse med en eventuel genskabelse af rigkæret, ryddes for uønsket opvækst.

Figur 9. Oversigtskort – område med rigkær. Området, med potentielt nyt rigkær, er angivet med orange skravering. Kortlagt rigkær er angivet med turkis. Drængrøft er angivet med blå streg og højdekurver er angivet med hvid streg (1 meter).

I projektområde 2 (øst) er der en del store, dybe grøfter, der primært leder vand fra bagvedliggende landbrugsarealer (figur 10). Der er dog også en del drængrøfter fra naturarealerne, som er koblet på de store grøfter. Det skal undersøges, om der er mulighed for at lukke nogle af disse drængrøfter, sådan at der skabes en mere naturlig hydrologi i området.

Figur 10. Oversigtskort – projektområde 2 (øst) angivet med orange streg. Drængrøfter angivet med blå streg, vandløb angivet med lyseblå streg/stiplot linje.

Rydning af uønsket opvækst i projektområde 2 (øst) finansieres via LIFE IP NATUREMAN, da det ikke er muligt at søge via LDP.

5.2.3 Aktion C8 – Stier

Der er ønske fra lokalområdet, om at udvide stisystemet i projektområdet 3 (øst) (figur 11). Det skal derfor undersøges, om der er mulighed for at indgå aftaler med lodsejerne om en udvidelse af stisystemet i projektområdet.

Figur 11. Oversigtskort - eksisterende stisystemer (mørkeblå streg).

5.3 Projektområde 3 (syd)

5.3.1 Aktion C1 – Græsningstiltag

Naturarealerne i projektområde 2 (syd) bliver i dag slået af eller brakpudset, herunder et kortlagt rigkær. Flere af arealerne er uden pleje. Der er derfor behov for at få undersøgt, om lodsejerne er interesseret i afgræsning af naturarealerne.

5.3.2 Aktion C2 Rydning

Der er kun en meget begrænset opvækst af træer/krat på naturarealerne og det vurderes derfor, at der kun i begrænset omfang er behov for rydning af arealerne. Eventuelle smårydninger finansieres via LIFE IP NATUREMAN, da der ikke er udpeget områder til rydning via LDP i projektområde 3 (syd).

5.3.3 Aktion C3 – Hydrologiske tiltag

Der er en del mindre drængrøfter i projektområde 3 (syd), blandt andet bagved et kortlagt rigkær, samt på begge sider af to kortlagte tidvise våde enge (figur 12). Det skal undersøges, om der er interesse hos lodsejerne til at få undersøgt, om drængrøfterne kan lukkes med henblik på at få genskabt en mere naturlig hydrologi.

Figur 12. Oversigtskort - kortlagt rigkær er angivet med turkis, tidvis våd eng er angivet med blå. Drængrøfter er angivet med blå streg.

6. Tidsplan

A1 Interessekortlægning	1. halvår af 2023
A1 Botanisk forundersøgelse	Sommer 2023
A1 Undersøgelse af Torsholm Sø	2023
A2 Ansøgninger til LDP	2023+2024
C1 Etablering af græsningsfaciliteter	2023+2024
C2 Rydning af uønsket opvækst	2023+2024
C3 Hydrologiske tiltag	2023+2024
C8 Lodsejermøder om stiforløb	2023

7. Væsentlighedsvurdering

Mulighedskataloget beskriver aktiviteter indenfor Natura 2000-område nr. 30.

Planen har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger der allerede er indeholdt i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da planen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, har Skive Kommune truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en ny miljøvurdering.

Græssende islandske heste på de arealer, som blev indhegnet i projektområde 1 (vest) i 2022.